

Бердянський державний педагогічний університет
Кафедра соціальної роботи та інклюзивної освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Завідувач кафедри

 Катерина ПЕТРОВСЬКА

“01” вересня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
підготовки здобувачів II рівня вищої освіти

ВВ 02

ІННОВАЦІЙНІ МОДЕЛІ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ

(назва навчальної дисципліни)

Спеціальність 231 Соціальна робота
(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма «Соціальна педагогіка»
(назва освітньо-професійної програми)

Спеціалізація управління соціальними закладами
(назва спеціалізації)

Факультет дошкільної, спеціальної та соціальної освіти
(назва факультету)

Робоча програма навчальної дисципліни «Інноваційні моделі надання соціальних послуг» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 231 Соціальна робота

(код і назва спеціальності)

Освітньо-професійної програми «Соціальна педагогіка»

Розробник:

Попова Анастасія Сергіївна, старший викладач кафедри соціальної роботи та інклюзивної освіти, кандидат педагогічних наук

Робочу програму погоджено проектною групою освітньо-професійної програми «Соціальна педагогіка» та схвалено на засіданні кафедри соціальної роботи та інклюзивної освіти від “01” вересня 2021 року (протокол № 2).

Завідувач кафедри
соціальної роботи та інклюзивної освіти

(підпис)

(Катерина ПЕТРОВСЬКА)
(прізвище та ініціали)

Гарант освітньо-професійної програми

(підпис)

(Ольга ГУРЕНКО)
(прізвище та ініціали)

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>23 Соціальна робота</u> (шифр і назва)	Нормативна / (за вибором)	
	Спеціальність <u>231 Соціальна робота</u> (шифр і назва)		
Модулів – 1	Освітньо-професійна програма «Соціальна педагогіка»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 6		2-й	2-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
Мова навчання: українська		3-й	3-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1,2 самостійної роботи здобувача ВО– 3,8	Освітній ступінь: <u>магістр</u>	8	8
		Практичні, семінарські	
		6	4
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		76	78
		Індивідуальні завдання: 11	
Вид контролю: залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 14/76 (16 %/ 84 %)

для заочної форми навчання – 12/78 (12 % / 88 %).

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Інноваційні моделі надання соціальних послуг» є сприяння засвоєнню майбутніми фахівцями із соціальної роботи/менеджерами соціальних організацій основ інноваційної діяльності, сутності і особливостей інноваційних технологій, моделей і методів надання соціальних послуг, необхідних для здійснення інноваційної діяльності у соціальній сфері.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Інноваційні моделі надання соціальних послуг» є:

- розвиток та закріплення знання щодо теоретичних основ інноваційних моделей надання соціальних послуг;
- формування у здобувачів знань відносно основних понять інноваційних моделей надання соціальних послуг;
- розширення уявлення про зарубіжний та вітчизняний досвід реалізації інноваційних моделей надання соціальних послуг;
- формування вмінь та навичок необхідних для розробки та реалізації інноваційних моделей надання соціальних послуг.

Основні результати навчання і компетентності згідно з вимогами освітньо-професійної програми:

№ з/п	Програмні компетентності	Компетенції	Результати навчання
1.	ЗК-4	Здатність спілкуватися іноземною мовою.	ПРН-3 Застосовувати іноземні джерела при виконанні завдань науково-дослідної та прикладної діяльності, висловлюватися іноземною мовою, як усно, так і письмово.
2.	СК-19	Здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів організації	ПРН-22 Здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів організації
3.	СК-21	Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію.	ПРН-25 Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність.

2. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Система соціального обслуговування в Україні

1.1.-1.2. Соціальні послуги як пріоритетний напрямок соціальної політики держави

Характеристика соціальних послуг: організаційно-правові форми, види і принципи надання. Класифікація соціальних послуг. Фінансові аспекти системи соціального обслуговування. Стандарт соціальної послуги і показники якості соціальних послуг

Тема 2. Теоретико-організаційні засади надання соціальних послуг

2.1.-2.2. Порядок надання та отримання соціальних послуг

Законодавчі та нормативно-правові документи, що регулюють систему надання соціальних послуг. Суб'єкти та об'єкти надання соціальних послуг. Загальні та спеціальні критерії діяльності надавачів соціальних послуг. Порядок надання і отримання соціальних послуг.

Тема 3. Теоретичні засади інноваційних моделей надання соціальних послуг

3.1.-3.2. Інноваційний процес у соціальній сфері

Інновація та інноваційна діяльність: сутність та характеристика понять. Стадії інноваційної діяльності. Соціальні інновації, їх джерела, класифікація і типологія. Характеристика діяльності організацій, що впроваджують соціальні інновації в Україні і світі.

Тема 4. Маркетинговий підхід в організації системи соціального обслуговування

4.1.-4.2. Маркетинг соціальних послуг

Технологія моніторингу системи соціального обслуговування. Складові поняття маркетингу соціальних послуг. Принципи, функції і концепції маркетингу соціальних послуг. Інноваційність у сфері надання соціальних послуг. Інноваційне проектування у соціальній роботі.

Тема 5. Сучасний стан інноваційних моделей надання соціальних послуг

5.1.-5.2. Інноваційні моделі надання соціальних послуг

Інтегровані соціальні служби. Єдине соціальне вікно. «Зелена» соціальна робота. Інноваційні підходи до організації соціальної роботи у громаді. Інноваційні підходи до організації соціальної роботи у бізнес-структурах. Технології фасилітації, франчайзингу, фандрайзингу, супервізії. Інноваційні соціальні послуги: «Тривожна кнопка», «Служба соціального патронажу вдома», «Санаторій вдома», «Соціальний туризм» та інші.

Tema 6. Innovations in social services in developed country**6.1.-6.2. Social innovations in social work in developed country**

An analysis model for innovations in social services. Actors of innovation: change agents and alliances in the innovation process. Ethical foundation of social innovations in social work. Cooperation between science and practice of social innovations in social work. The priority innovations identified methods. Social innovations in developed country (Meitheal, Home Based Therapeutic Services, AMBER Alert Europe, The ComBuS project, The Parenting for Lifelong Health).

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб.	інд.	С.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Тема 1. Система соціального обслуговування в Україні												
1.1.-1.2. Соціальні послуги як пріоритетний напрямок соціальної політики держави	15	2	-			13	15	2	-			13
Разом за темою 1	15	2	-			13	15	2	-			13
Тема 2. Теоретико-організаційні засади надання соціальних послуг												
2.1.-2.2. Порядок надання та отримання соціальних послуг	15	2	2			11	15	2	2			11
Разом за темою 2	15	2	2			11	15	2	2			11
Тема 3. Теоретичні засади інноваційних моделей надання соціальних послуг												
3.1.-3.2. Інноваційний процес у соціальній сфері	15	2	2			11	15	2	-			13
Разом за темою 3	15	2	2			11	15	-	-			15
Тема 4. Маркетинговий підхід в організації системи соціального обслуговування												
4.1.-4.2. Маркетинг соціальних послуг	15	2	-			13	15	2	-			13
Разом за темою 4	15	2	-			13	15	2	-			13
Тема 5. Сучасний стан інноваційних моделей надання соціальних послуг												
5.1.-5.2. Інноваційні моделі надання соціальних послуг	15	-	2			13	15	-	2			13
Разом за темою 5	15	-	2			13	15	-	2			13
Тема 6. Innovations in social services in developed country												
6.1.-6.2. Social innovations in social work in developed country	15	-	-			15	15	-	-			15
Разом за темою 6	15	-	-			15	15	-	-			15
Усього годин	90	8	6			76	90	8	4			78

5. Теми лекцій

№ з/п	Назви теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	2		
1	<i>Система соціального обслуговування в Україні</i>	2	2
1.1.- 1.2.	Соціальні послуги як пріоритетний напрямок соціальної політики держави 1. Характеристика соціальних послуг: організаційно-правові форми, види і принципи надання. 2. Класифікація соціальних послуг. 3. Фінансові аспекти системи соціального обслуговування. 4. Стандарт соціальної послуги і показники якості соціальних послуг.	2	2
2.	<i>Теоретико-організаційні засади надання соціальних послуг</i>	2	2
2.1.- 2.2.	Порядок надання та отримання соціальних послуг 1. Законодавчі та нормативно-правові документи, що регулюють систему надання соціальних послуг. 2. Суб'єкти та об'єкти надання соціальних послуг. 3. Загальні та спеціальні критерії діяльності надавачів соціальних послуг. 4. Порядок надання і отримання соціальних послуг.	2	2
3.	<i>Теоретичні засади інноваційних моделей надання соціальних послуг</i>	2	2
3.1.- 3.2.	Інноваційний процес у соціальній сфері 1. Інновація та інноваційна діяльність: сутність та характеристика понять. 2. Стадії інноваційної діяльності. 3. Соціальні інновації, їх джерела, класифікація і типологія. 4. Характеристика діяльності організацій, що впроваджують соціальні інновації в Україні і світі.	2	2
4.	<i>Маркетинговий підхід в організації системи соціального обслуговування</i>	2	2
4.1.- 4.2.	Маркетинг соціальних послуг 1. Технологія моніторингу системи соціального обслуговування. 2. Складові поняття маркетингу соціальних послуг. 3. Принципи, функції і концепції маркетингу соціальних послуг. 4. Інноваційність у сфері надання соціальних послуг. 5. Інноваційне проектування у соціальній роботі.	2	2
<i>Усього</i>		8	8

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назви теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	2.		
2.	<i>Теоретико-організаційні засади надання соціальних послуг</i>	-	2
2.1.- 2.2.	Законодавчі засади організації системи соціального обслуговування 1. Порядок надання соціальних послуг відповідно до положення «Про організацію надання соціальних послуг»; 2. Центр надання соціальних послуг: особливості діяльності відповідно до Типового положення «Про центр надання соціальних послуг» 3. Державні стандарти надання соціальних послуг.	-	2
3.	<i>Теоретичні засади інноваційних моделей надання соціальних послуг</i>	2	-
3.1.- 3.2.	Інноваційний процес у соціальній сфері 1. Структура інноваційного процесу і фактори впливу на нього. 2. Характеристика інноваційної технології соціальної роботи: сутність і складові.	2	-
5	<i>Інноваційні моделі надання соціальних послуг</i>	4	2
5.1.- 5.2.	Інноваційні технології та послуги в системі соціального обслуговування 1. Фасилітація. як інноваційний метод та технологія соціальної роботи. 2. Соціальний франчайзинг як інноваційний метод та технологія соціальної роботи. 3. Соціальний туризм як інновація соціальної роботи. 4. Інновації у соціальній роботі з онкохворими. 5. Інноваційна соціальна послуга «Соціальне таксі». 6. Методологічні основи просвітницько-профілактичних занять за програмою «Сходінки».	4	2
Усього		6	4

7. Самостійна робота

№ з/п	Назви теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	2		
1.	Технологія оцінювання потреб у системі надання соціальних послуг 1. Теоретико-законодавчий аспект оцінювання потреб клієнта.	13	13

	2. Акт оцінювання потреб відповідно до державних стандартів (проблема на вибір). 3. Особливості оцінювання потреб в громаді.		
2.	Організація соціальних послуг в місті та ОТГ 1. Структура ОТГ та міста. 2. Управління системою надання соціальних послуг на рівні територіальної громади та міста. 3. Демонополізація ринку.	11	11
3.	Оцінювальна діяльність із запровадження інновацій 1. Аналіз і оцінювання інновацій. 2. Критерії оцінювання результативності інноваційної діяльності в соціальній сфері. 3. Готовність соціальних працівників до інноваційної діяльності. 4. Показники ефективності інноваційної діяльності в соціальній сфері.	11	15
4.	Соціальний маркетинг у діяльності організацій соціальної сфери 1. Соціальна поведінка та її зміна: моделі поведінки. 2. Конкуренція в соціальному маркетингу. 3. Процес сегментування та таргетинг. 4. Комунікації в соціальному маркетингу. 5. Політика та адвокація соціальних змін.	13	13
5.	Управлінські аспекти впровадження інновацій в організації соціальної інфраструктури 1. Класифікаційні підходи до пошуку джерел інноваційних можливостей. 2. Шляхи впровадження інновацій у соціальній сфері. 3. Чинники, що стимулюють організації до залучення інновацій. 4. Особливості стимулювання інноваційної діяльності у соціальній сфері. 5. Форми та методи стимулювання впровадження інновацій у соціальній сфері. 6. Вплив організаційної культури на формування інноваційної активної поведінки фахівців соціальної сфери.	13	13
6.	Innovations in Adult Social Care and Social Work 1. The top innovations in adult social care and social work report according to Rapid Evaluation Centre.	15	15
Усього		76	78

8. Індивідуальні завдання

1. Провести соціологічне опитування щодо: обізнаності стосовно наявних у місті соціальних послуг; визначення потреб населення міста/ОТГ та рівня задоволеності переліком соціальних послуг

2. Створити презентацію з 7-9-слайдів на тему «Використання певного (за вибором здобувача вищої освіти) інноваційного методу в практиці соціальної роботи».
3. Виявити можливі причини низької інноваційної активності фахівців соціальної сфери, оформити у вигляді письмової роботи та проаналізувати кращі практики соціальної роботи на порталі Міністерства соціальної політики за посиланням <https://www.msp.gov.ua/content/krashchi-praktiki.html?PrintVersion>
4. Розробити опитувальник «Інноваційні соціальні послуги очима жителів міста» та провести соціологічне опитування серед мешканців міста щодо необхідних соціальних інновацій у соціальній сфері.
5. Розробити модель надання соціальної послуги для певної (за вибором здобувача) категорії населення; скласти план реалізації розробленої моделі; Оцінити ефективність проекту; на основі отриманих результатів оцінки внести необхідні корективи (за необхідності); підготуватися до демонстрації результатів індивідуальної навчально-дослідницької роботи на семінарському занятті (до 5-ти хвилин).
6. To analyze the innovative social services practices in social welfare system of America, Europe and Asia.

9. Методи навчання

Словесні (пояснення, розповідь, лекція, семінари бесіда (вступна, бесіда-повторення); наочні (ілюстрування за допомогою електронного опорного конспекту); практичні: (вправи, моделювання життєвих ситуацій, інтерв'ю, проектування); методи стимулювання навчальної діяльності (метод навчальної дискусії, метод опори на життєвий досвід здобувачів, створення ситуацій пізнавальної новизни); методи контролю і самоконтролю (метод усного контролю, метод письмового контролю, метод тестового контролю).

10. Засоби діагностики успішності навчання

Усне індивідуальне та фронтальне опитування, співбесіда, аналітичні звіти, реферати, есе, презентації результатів виконаних завдань та досліджень тощо.

11. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне тестування та самостійна робота						Середнє арифметичне за поточну роботу (максимально 50 балів)	Залік	Сума
Тема 1		Тема 2		Тема 3				
1.1	1.2	2.1	2.2	3.1	3.2			
25		25		25				
Тема 4		Тема 5		Тема 6				
4.1	4.2	5.1	5.2	6.1	6.2			
25		25		25				

12. Система нарахування рейтингових балів (поточний контроль¹)

№	Вид робіт за темами	Бали рейтингу (денна форма)	Бали рейтингу (заочна форма)
1	Тема 1.		
1.1.	Виконання самостійної роботи до теми 1: - Опрацювання теоретичних питань та опитування за ними;	0 – 10	0 – 10
1.2.	Виконання ІНДЗ до теми 1	0 – 15	0 – 15
Максимум за тему 1		25 балів	
Тема 2			
2.1.	Відповідь на семінарському занятті	-	0 – 5
2.2.	Доповнення на семінарському занятті	-	0 - 2
2.3.	Виконання самостійної роботи до теми 2: - Опрацювання теоретичних питань та опитування за ними;	0 – 10	0 – 5
2.4.	Виконання ІНДЗ до теми 2	0 – 15	0 – 15
Максимум за тему 2		25 балів	
Тема 3			
3.1.	Відповідь на семінарському занятті (2 години)	0 - 5	-
3.2.	Доповнення на семінарському занятті	0 - 2	-
3.3.	Виконання самостійної роботи до теми 3: - Опрацювання теоретичних питань та опитування за ними;	0 - 5	0 - 10
3.4.	Виконання ІНДЗ до теми 3	0 – 15	0 – 15
Максимум за тему 3		25 балів	
Тема 4			
4.1.	Виконання самостійної роботи до теми 4: • Опрацювання теоретичних питань та опитування за ними;	0 – 10	0 – 10
4.2.	Виконання ІНДЗ до теми 4	0 – 15	0 – 15
Максимум за тему 4		25 балів	
Тема 5			
5.1.	Відповідь на семінарському занятті (4 години)	0 – 10 (5+5)	0 – 5
5.2.	Доповнення на семінарському занятті	0 - 2	0 - 2
5.3.	Виконання самостійної роботи до теми 2: - Опрацювання теоретичних питань та опитування за ними;	0 – 5	0 – 10
5.4.	Виконання ІНДЗ до теми 2	0 – 10	0 – 15
Максимум за тему 5		25 балів	
Тема 6			
6.1.	Виконання самостійної роботи до теми 6: - Опрацювання теоретичних питань та опитування за ними;	0 – 10	0 – 10
6.2.	Виконання ІНДЗ до теми 6	0 – 15	0 – 15
Максимум за тему 6		25 балів	

¹ Детальний розподіл балів та критерії оцінювання до кожного виду робіт представлені у «Системі оцінювання» та розміщені на електронній платформі підтримки навчання Moodle БДПУ

За підсумками навчання за один семестр здобувач вищої освіти може отримати 100 балів (50 балів² – поточне оцінювання + 50 балів – контрольне оцінювання (залік).

Підсумкова кількість балів визначається за формулою:

$$m = \frac{3K_1 + 3K_2 + 3K_3 + 3K_4}{n} + 50 = 100$$

де m – кількість набраних балів за вивчений курс;

n – кількість залікових кредитів;

50 балів – екзамен або залік.

Загальна кількість балів за вивчений курс обчислюється таким чином: підраховується кількість балів, набраних під час поточного контролю за всіма заліковими кредитами, та ділиться на загальну кількість кредитів (визначається середній арифметичний бал). Потім до отриманого показника додаються бали, набрані під час заліку.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS
90 – 100	A
78 – 89	B
65 – 77	C
58 – 64	D
50 – 57	E
35 – 49	FX
1 – 34	F

13. Методичне забезпечення

1. Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Інноваційні моделі надання соціальних послуг» для здобувачів денної та заочної форм навчання.
2. Навчальні мультимедійні презентації.
3. Навчальні фільми.

14. Рекомендована література

Базова:

1. ЗУ «Про соціальні послуги»: *Верховна рада України*. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/966-15>
2. Положення «Про затвердження критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг»: *Кабінет Міністрів України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/185-2020-%D0%BF#Text>
3. Порядок організації надання соціальних послуг: *Кабінет Міністрів України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/587-2020-%D0%BF#Text>

² Мінімальний допуск до екзамену здобувача можливий за умови набрання ним 25 балів за виконані роботи протягом семестру.

4. Типове положення про центр надання соціальних послуг: Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/177-2020-%D0%BF#Text>
5. ЗУ «Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги представництва інтересів»: *Міністерство соціальної політики України*. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0127-16>].
6. Яремчук О. В. Інновації в соціальній роботі: Навчально-методичний посібник / О. В. Яремчук. Одеса : Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2018. 262 с.
7. Платонова Н. М. Инновации в социальной работе: учеб. пособие для студ. учреждений высш. проф. образования / Н. М. Платонова, М.Ю. Платонов. 2-е изд., стер. М.: Издательский центр Академия, 2016. 256 с.
8. Посібник із визначення потреб населення об'єднаної територіальної громади у соціальних послугах / Практичні рекомендації. Київ, 2019. 72 с.
9. Іванова Л. О. Маркетинг послуг : навчальний посібник / Л. О. Іванова, Б. Б. Семак, О. М. Вовчанська. Львів : Видавництво Львівського торговельно-економічного університету, 2018. 508 с.
10. Палеха Ю.І., Палеха О.Ю. Маркетинг інформаційних продуктів і послуг: Навч.посібник. К.: Видавництво Ліра-К, 2016. 480 с.

Допоміжна:

1. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / За заг. ред. проф. І.Д.Звереві. 2-ге видання. Київ, Сімферополь: Універсум, 2013. 536 с.
2. ЗУ «Про інноваційну діяльність»: *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>
3. ЗУ «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності»: *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17#Text>
4. Кращі практики. *Міністерство соціальної політики України*. URL: <https://www.msp.gov.ua/content/krashchi-praktiki.html?PrintVersion>
5. Логвиненко Т. О. Технології соціально-педагогічної роботи з різними категоріями дорослого населення : курс лекцій / Т. О. Логвиненко, Н. В. Гордієнко. Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ ДДПУ імені Івана Франка, 2012. 312 с.
6. Маркетинг соціальних послуг : навчальний посібник / За заг. ред. В. Г. Воронкової. К. : Видавничий дім «Професіонал», 2008. 576 с.
7. Маркетинг соціальних послуг / А. Ф. Приходько // [Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 11 : Соціологія. Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Управління](#). 2014. Вип. 19. С. 173-178. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_011_2014_19_28
8. Плахова О. М. Сучасні технології соціальної роботи з групами ризику: навч.-метод. посіб. для студ. соціологічного ф-ту. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2008. 70 с.
9. Langer A., Eurich J., S. Güntner. Innovation in Social Services: A Systematizing Overview based on the EU Research Platform INNOSER. Springer VS: London, 2019. 184 p.
10. Rey-García, M.; Felgueiras, A.; Bauer, A.; Einarsson; T.; Calo, F.; and Cancellieri, G. (2016). Social innovation in social services. Filling the resource-needs gap for the

most vulnerable through crosssector partnerships and civic engagement. Deliverable 5.4 of the project: “Impact of the Third Sector as Social Innovation” (ITSSOIN), European Commission. 7th Framework Programme, Brussels: European Commission, DG Research, 2016. 93 p. URL: http://itssoin.eu/site/wp-content/uploads/2017/01/ITSSOIN_D5.4_Social_innovation_in_Social-Services.pdf

15. Інформаційні ресурси

1. Бібліотека БДПУ <http://edu.bdpu.org>
2. Сайт БДПУ <http://bdpu.org>
3. Верховна Рада України. Офіційний сайт (законодавство) <http://zakon4.rada.gov.ua/>
4. Міністерство соціальної політики України. Офіційний сайт (урядовий портал) www.mlsp.gov.ua
5. Медіатека ФДССО.